

1948–1998

JUBILEUMSSKRIFT

JUBILEUMSPROGRAM

Lördag 22 augusti 1998,
Öregrunds hamn

10.00 Start Roslagsmästerskapet för segelbåtar

11.00 Start Navigationstävling för motorbåtar

12.00 "Öppet Hus" i hamnen där vi kan
beskåda verksamheten vid:

- Kustbevakningen
- Räddningstjänstens dykorganisation
- Sjöräddningssällskapet
- Sjöpolisen
- Flygräddningshelikoptern
- Sjöscouterna
- Livräddningssällskapet

Uppvisning i modellbåtskörning
Tipspromenad

16.00 Kafé och utställning i det fina
Societetshuset

Fri hamnplats hela dygnet för medlemsbåtar.
Dagen till ära har vi stor festflaggning
på båtarna.

ÖREGRUNDS BÅTKLUBB

1948-1998

Förord *av Lars Erik Falk*

50 år är en anseelig tid för en klubbs historia. Jag vet inte var Öregrunds Båtklubb ligger i åldersordningen av svenska båtklubbar, men jag gissar att vi finns representerade bland de övriga stora båtklubbarna i riket vad avser en klubbs ålder. Nämnas skall att ett dussintal svenska båtklubbar redan har firat 100 år. Dit hör vår närmaste granne Östhammars Segelsällskap (ÖSS). Vid ett sådant tillfälle vill man gärna tänka tillbaka och det är då naturligt att försöka dokumentera klubbens historia och utveckling. Det har vi försökt göra med denna jubileumutgåva.

Allt kan inte bli fulländat men vi, som sammanställt denna lilla skrift, har gjort vad vi kunnat för att ge en så

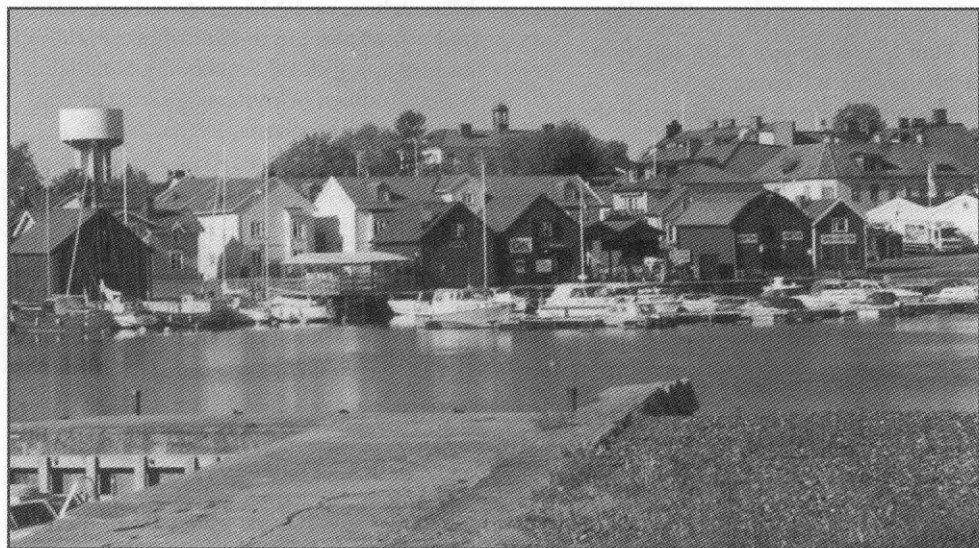
god bild av Öregrunds Båtklubb, förr och nu, som möjligt.

Jag vill tacka dem, som tillsammans med mig arbetat med jubileumsskriften: Ann Mari Andersson, Roland Wallin, Mari-Ann Nyman, Göran Lodin, Kjell Nyman, Carl-Olov Jansson.

Thure Asplunds "historiesida" från tidigare VENTILER som vi gjort utdrag från är av stort värde.

Thure var också den som skrev klubbvisorna genom åren. Där fanns det mesta, som hänt under året, omskrivet. Thure gick ur tiden 1995.

Jag vill rikta ett speciellt tack till Göran Lodin, som både minns och har forskat fram mycket material om den del av ÖBK's segelhistoria, som inte finns dokumenterad i Klubben.

Historik över ÖBK

av Carl Olov Jansson

Orsaken till att ÖBK bildades för 50 år sedan var klagomål från vägverket till Öregrunds stad. Längs hamnen låg båtar upplagda och hindrade snöröjningen till färjan.

Då, 1948, bildades Öregrunds Båtklubb av båtägarna, bl a Gustav Lind och Carl Gustav Jansson, vilka förhandlade med Öregrunds stad om en uppläggningsplats.

Man fick disponera mark söder om Rörhamns varv (Gamla varvet).

Området röjdes från buskar och sly. Så började det största arbetet. Utanför stranden låg gamla sjunkna pråmar. Dessa fick man ta sönder och ta upp med hjälp av patenttäljor.

Vidare planerades marken och en slip byggdes med räls och vagn. Ett vinschspel skänktes från en Oaxen-pråm.

Efter ansökan av ÖBK skänktes marken av Öregrunds stad. Efter några år fick klubben ett skjul från en nerlagd såg i Gimo. Skjulet revs och forslades till Öregrund där det byggdes upp till förvaringsbodnar och en verkstadslokal åt medlem-

marna. Senare skänktes även de gamla badhytterna vid Tallparksbadet vilka placerades på en flotte och bogserades till varvsområdet för att också användas som bodar. Allt detta arbete utfördes av entusiastiska medlemmar/båtägare.

Båtantalet och storleken på båtarna växte, varför hamnen i Öregrund började bli för trång. Förhandlingar med de styrande började.

Olika alternativ diskuterades, men klubben rekommenderade Katrinörarna som bästa alternativ till ny båthamn. Detta beslutades och ritningar och kostnadsförslag togs fram av Öregrunds stad.

Tanken på en klubbholme väcktes och ÖBK fick disponera Högören, som ägdes av Uno Mattsson. Där hölls bl a midsommarfirande med gemensam utflykt till östersidan av Gräsö på midsommardagen i ca 10 år. Färdledare var C O Jansson, som också ledde eskaderfärder flera somrar. Många båtar deltog, ca 10-15 st, stämningen var hög och utfärderna mycket uppskattade. Båtfärderna gick till Stockholm, Sandhamn, Möja, Rödlöga och ytterskärgårdarna som t ex Gillöga, Fredlarna, Lygna, Norrskärgården Söderarm m m. Även Åland fick påhälsning några gånger, Åland runt och Kökar bl a.

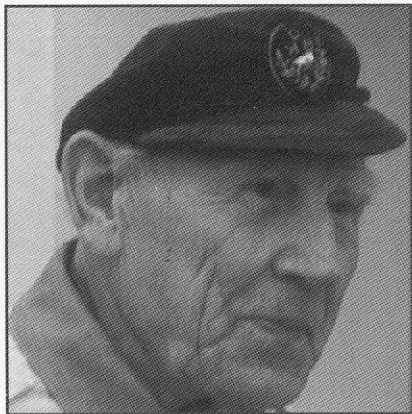
Klubbmedlemmar på utflykt i skärgården.

ÖBK's styrelse 1948-1998

Ordf	Sekr	Kassör
1948 Gustav Lind	Edvard Storm	Gösta Leufstadius
1949 Gustav Lind	Edvard Storm	Gösta Leufstadius
1950 Gustav Lind	Edvard Storm	Gösta Leufstadius
1951 Gustav Lind	Edvard Storm	Gösta Leufstadius
1952 Gustav Lind	Eric Edström	Carl Ekström
1953 Gustav Lind	Eric Edström	Carl Ekström
1954 Gustav Lind	Eric Edström	Carl Ekström
1955 Carl Gustav Jansson	Eric Edström	Carl Ekström
1956 Carl Gustav Jansson	Thure Asplund	Carl Ekström
1957 Carl Gustav Jansson	Thure Asplund	Carl Ekström
1958 Carl Gustav Jansson	Thure Asplund	Carl Ekström
1959 Carl Gustav Jansson	Thure Asplund	Nils Söderberg
1960 Sven Molin	Thure Asplund	Nils Söderberg
1961 Sven Molin	Thure Asplund	Nils Söderberg
1962 Carl Olov Jansson	Thure Asplund	Nils Söderberg
1963 Carl Olov Jansson	Thure Asplund	Nils Söderberg
1964 Carl Olov Jansson	Thure Asplund	Nils Söderberg
1965 Carl Olov Jansson	Thure Asplund	Nils Söderberg
1966 Carl Olov Jansson	Thure Asplund	Nils Söderberg
1967 Carl Olov Jansson	Thure Asplund	Nils Söderberg
1968 Carl Olov Jansson	Thure Asplund	Sigurd Andersson
1969 Carl Olov Jansson	Thure Asplund	Sigurd Andersson
1970 Carl Olov Jansson	Thure Asplund	Sigurd Andersson
1971 Carl Olov Jansson	Erik Molander	Sigurd Andersson
1972 Carl Olov Jansson	Erik Molander	Sigurd Andersson
1973 Carl Olov Jansson	Erik Molander	Erik Alm
1974 Carl Olov Jansson	Erik Molander	Erik Alm
1975 Carl Olov Jansson	Erik Molander	Kjell Nyman
1976 Carl Olov Jansson	Erik Molander	Kjell Nyman
1977 Carl Olov Jansson	Siv Rosengren	Kjell Nyman
1978 Roland Wallin/Göran Lodin	Siv Rosengren	Kjell Nyman
1979 Göran Lodin	Siv Rosengren	Kjell Nyman
1980 Göran Lodin	Siv Rosengren	Kjell Nyman
1981 Göran Lodin	Siv Rosengren	Kjell Nyman
1982 Göran Lodin	Siv Rosengren	Kjell Nyman
1983 Göran Lodin	Siv Rosengren	Kjell Nyman
1984 Göran Lodin	Siv Rosengren	Kjell Nyman
1985 Göran Lodin	Siv Rosengren	Kjell Nyman
1986 Göran Lodin	Carl-G Forsström	Siv Rosengren
1987 Göran Lodin	Carl-G Forsström	Siv Rosengren
1988 Anders Nilsson	Rolf Fernroth	Björn-M Lagerros
1989 Anders Nilsson	Rolf Fernroth	Björn-M Lagerros
1990 Anders Nilsson	Rolf Fernroth	Björn-M Lagerros
1991 Anders Nilsson	Rolf Fernroth	Björn-M Lagerros
1992 Anders Nilsson	Rolf Fernroth	Björn-M Lagerros
1993 Anders Nilsson	Rolf Fernroth	Björn-M Lagerros
1994 Anders Nilsson	Rolf Fernroth	B-M Lagerros /M Fäldt Lagerros
1995 Anders Nilsson	Rolf Fernroth	Monica Fäldt Lagerros
1996 Solfrid Aagedal-Sundberg	Rolf Fernroth	Monica Fäldt Lagerros
1997 Solfrid Aagedal-Sundberg	Lars-Erik Falk	Monica Fäldt Lagerros
1998 Solfrid Aagedal-Sundberg	Lars-Erik Falk	Monica Fäldt Lagerros

ÖBK:s historia

av Thure Asplund

I VENTILEN 1/86

Från 20-talet då jag var omkring 8-10 år gammal minns jag vilken fart och brådska det var nere på torget och stränderna där omkring när isarna började bryta och våren på allvar gjorde sitt intåg.

Alla, som hade sina flytetyg uppvintrade där, tävlade om att få sina båtar i sjön innan solen blev för stark och sommartrafiken kom igång på allvar. Luften blandades med kaustiksoda, tjära och terpen-tin. Allting andades vår! Alla fick goda råd om vad som var bäst för båten. Fernissa var för en del rena otyget, medan andra tyckte det var bra. Kritik och beröm fattades inte. Så gick det hela, det ena året var ganska likt det andra, tills det kom dåliga nyheter för båtägarna.

I slutet på 30-talet blev förbindelsen mellan Gräsö och Öregrund klar. Färjan kom och med den ökad trafik. Vägar och gator måste breddas. Båtarna blev till hinder för snöplogar och förbud för båtuppläggnin-g var följden.

Nu blev det en besvärlig tid för båtägarna, ny plats måste utses. Då samlades

några män och enades om att försöka få i gång en båtklubb och uppvakta stadens styrande.

Sagt och gjort, ett möte utlystes och intresset var stort. Den 14 februari 1948 blev datum för den nystartade klubben. Namnet Öregrund's Båtklubb (ÖBK) registrerades omgående.

Standert för Klubben ritades av konstnär K Bergman. Nu började bråda dagar. Första styrelsen bestod av: Ordförande Gustav Lind, kassör Gösta Leufstadius, sekreterare Edvard Storm, varvsmästare C G Jansson. Övriga ledamöter: Stig Färdig, Einar Mattsson och Carl Ekström. Dessas upp-vaktning resulterade i att Klubben fick disponera viken nere vid Kärrdal tillsvidare.

Arbetet med att röja upp området igångsattes så gott som omedelbart. Efter starten i februari kan man säga att knappt någon dag i veckan, vare sig kvällar eller helger, vilades. Arbetet bedrevs så fort tillfälle gavs, vilket resulterade i att man redan första året kunde börja dra upp några båtar. Räls, slipvagn och spel måste anskaffas, varför klubben tvingades låna mellan 4.000:- och 5.000:- kronor för att finansiera verksamheten. Noteras bör att stora delar av behövlig materiel hade skänkts av välvilliga donatorer.

Medlemsantalet första året tror jag mig komma ihåg var 50-55 st och antalet båtar 20-25 st. Klubben växte och utbyggnad av varvsområdet fortskred. En brygga tillkom och en tomtremsa mellan odisponerat område och båtvarvet inköptes av kommunen. Köpesumman efterskänktes senare. Brandförsäkring ordnades då förvarings-skjul hade uppförts på området.

Utbyggnaden av området fortskred om så i mindre omfattning. Klubben utvecklade

sin verksamhet med bl a båtävlingar både inom den egna klubben och även förbundsvis sedan grannklubbarna ordnat tävlings-samarbete.

Den första som vann vandringspriset ”Rospiggen” var Sven Molin vilken tog hem priset för gott efter 3 segrar. Navigationskurser ordnades, segelsektion bildades. Ansvarig ledare: Gösta Leufstadius. Efter fortlöpande utbyggnad till 1967-68 var det dags att förnya nerslitet materiel. Mastkran och ny brygga måste anskaffas och för att finansiera dessa investeringar anordnades bl a kaffelotterier. Medlemsantalet hade då ökat till 140-145 st, därav 25 kvinnliga medlemmar. Antalet båtar var 85 st varav 6 segelbåtar.

Under tiden fram till 1973 hade samarbete med grannklubbarna ytterligare utvecklats genom bildandet av Roslagens Båtförbund (RBF) som var ett regionalt båtförbund. De regionala båtförbunden sorterar under Svenska Båtunionen (SBU) som företräder klubbarnas intressen i större sammanhang. Ett önskemål blev uppfyllt år 1970 då Klubben lyckades få disponera en klubbholme ägd av Uno Mattsson. Kontrakt upprättades och arrendet var kostnadsfritt.

Uppröjningsarbetena igångsattes, men mycket kvarstod att göra.

Medlemsantalet hade nu ökat till närmare 250 st, antalet båtar till 155 st varav 15 st segelbåtar.

Varvsområden och slipanordningar blev för små, varför Klubben på nytt måste göra myndigheterna uppmärksamma om läget. Om detta beskrivs i kommande anteckningar.

I VENTILEN 2/86 och efterföljande nummer fortsätter Thures berättelse:

2/86: I förra VENTILEN talades om hur Klubben växte och antalet båtplatssökande ökade. Många ansåg att det var Klubbens

uppgift att tillhandahålla båtplats när så önskades. ÖBK gjorde allt för att ordna platser men fick ej gehör för sina förslag. Bl a anhöll Klubben om att få disponera östra delen av hamnen för att där göra plats åt några småbåtar, men svaret var nekande. Så gjordes en ny förfrågan om något kunde göras i Kärrdalsviken med beräknad plats för 15-20 båtar. Likaså ville Klubben bygga ut en brygga i närheten av Lövmansundet men inte heller det förslaget föll de styrande på läppen.

Trycket på kommundubarna blev till sist så stort att ett eget beslut fattades. Ett protokollsutdrag tillsändes Klubben: Envar båtägare, som önskar båtplats, får efter anvisning uppföra en brygga. Materialet bekostas av staden. Protokollet kopierades och uppsattes på respektive anslagstavlor.

Resultatet av detta beslut kan vi fortfarande se som förvrängda rishögar längs stränderna.

Nu beslöt styrelsen att kontakta SBU, vilket resulterade i en förfrågan: Kunde Klubben få dispositionsrätt till ett godkänt lämpligt område i minst 25 år vilket var kravet för att åtnjuta stadsbidrag. Klubben gjorde en ny framställning till kommunen, som då upplät viken vid Katrinörarna med villkor att Klubben svara de för arbetet.

Klubben införskaffade ritningar, arbetsbeskrivningar och uppgifter, som fordrades för godkänd ansökan om stadsbidrag. Här börjar ett nytt kapitel i ärendet. Kommunsammanslagningen var aktuell och nya förslag kom att uppstå, mer om det senare.

1/87: I förra VENTILEN talades om hur Klubben lyckades få kommunens stöd för anläggande av båthamn i Mormorsviken med omnejd. Under tiden ärendet fortskred kom upplysningen från långgivaren att enskild klubb ej fick stå som låntagare, varför kommunen blev huvudarrangör för

hamnbygget. Protester mot hamnen inkom från Fiskeriföreningen med motivering att viken användes till fiskodling, men protesten avvisades, detta var omkring 1965.

Så kom då den aktuella kommunsammanslagningen 1966 och med den nytt kommunstyrelse. Utsedda från kommunstyrelsen besökte platsen och konstaterade att det var den mest olämpliga plats för båthamn, som kunde erbjudas båtägarna. Vägen var för lång och besvärlig. Här måste till mer kunskaper! Från arkitektkontoret kom så förslaget att båthamnen skulle förläggas i Sunnanövikens, en marina med plats för 5.000 båtar (!), inget annat var att diskutera.

När båtklubbens gubbar frågade hur det skulle bli med camping med bad och simskola, ansågs det naturligt att dessa anläggningar skulle ingå i marinan. När man framställde frågan vad man skulle göra med de införskaffade ritningarna för omkring 20-25.000:- angående Mormorsviken, blev svaret att det är bara "småpotatis" och inget att räkna med!

Men efter mycket om och men kom det sig så att hamnen förlades i Mormorsviken och samarbetet med kommunstyrelsen verkar vara gott.

Hamnen har byggts ut med kranar, traktor och belysning över samtliga båtplatser. Detta är i stora drag hur hamnen kommit till. Dessa beskrivningar kanske verkar tunga men, jag måste erkänna, arbetet har varit intressant. Det är svårt att få med allt av intresse, man minns bättre de roliga stunderna och skulle man bara skriva om alla de trevliga och roliga stunderna, särskilt om gamla varvet, skulle inte ett helt A4-block räcka till.

2/87: I tidigare ex av VENTILEN har beskrivits hur Klubben bildades och numera utvecklats till en av de större i Roslagen. Under den tid Klubben var under utveckling höjdes ofta ironiska röster om att

Karl Herman och Carl-Olov

detta var dömt att misslyckas. Det var svårt att få hjälp med planeringen vid varvet varför iordningställandet drog ut på tiden.

Båtplatserna var få och kölistan för nytilkomna båtar bara ökade. Nya områden eftersöktes och olika förslag växte fram. Ett förslag, som lät tilltalande, var att Sunnanö camping slogs ihop med Gräsöbaden.

Klubben skulle kunna överta befintliga lokaler till klubbhus och bryggor läggas ut med plats för ett stort antal båtar. Då detta område inrymde simskola och allmänt bad och friluftsliv och Klubben vid tidigare tillfällen uttalat olägenheter med anhopning av motorbåtar blev förslaget bara en dröm.

Ett annat förslag var att alla båtar tillhörande den bofasta befolkningen flyttades till den nya tänkta hamnen i Mormorsviken medan samtliga båtplatser i centrala Öregrund skulle ge plats åt gästande båtar och på så sätt bidra till ett livligare sjöturistliv. Ett sådant förslag tror undertecknad hade varit svårt att förverkliga då det fallit på sin orimlighet att gamla ortsbor plötsligt skulle flytta ur hamnen, som sedan urminnes tider varit mötesplats för båtägarna.

2/88: Vintrarna i Öregrund har i alla tider varit en årstid när så gott som all verksam-

het avstannat och staden lagt sig till vila för att vakna upp igen, när vårvindarna blåst nytt liv i förtvinade leder.

Den enda sysselsättning fritidsfiskare och småbåtsägare hade var nätlagning, vilket inte gav den rekreation och stimulans båtfolket behövde.

Då kom den nystartade Klubben på att bryta den trista tillvaron och starta någon form av aktivitet. Detta ledde till att navigationskurser startades.

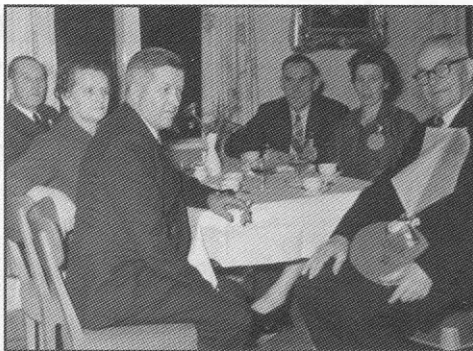
Intresset var från början stort och nära en fjärdedel av dåvarande medlemsantalet anmälde sitt intresse. Då det fanns många navigationsutbildade medlemmar i Klubben var det lätt att få lärare, som hjälptes åt att hålla kurserna igång. På den tiden ledde slutprovet till s k "lilla skepparen", som senare ersattes av nuvarande "förarbesivet". Den verksamheten fortsätter än i dag till fromma för sjösporten, som växer för varje dag.

1/89: Om fartbegränsning i Öregrundsleden.

Det var i slutet av andra världskriget. Båttrafiken genom sundet mellan Gräsön och Öregrund var intensiv.

Lots och tullbestämmelser och inte minst minfara var väl en del av anledningen att föredra denna förväg. De som hade mest obehag av denna trafik var varvet, som ofta fick arbeten spolerade orsakade av den svallsjö en del fartyg drog upp. Varvet gjorde upprepade försök att få fartbegränsning förbi området vilket till slut lyckades efter ett svårt olyckstillbud vid dykeriarbete. Fartbegränsning infördes och anslags-tavlor uppsattes. Begränsningen gällde all trafik, även småbåtar.

Det var en tid med delade känslor. Tull och polis fick extra arbete med att stoppa fartsyndare och allmänt missnöje uppstod. Båtklubben framförde sina synpunkter till berörd myndighet, där man till slut ansåg att fartyg under tio meters längd skulle

Rickard och Hildur Carlsson, Nisse Söderberg, Thure Asplund, Märta Söderberg samt C G Jansson. Bilden tagen vid Klubbens 10-årsjubileum.

undantagas från bestämmelserna, dock att Klubben ombesörjde tillägget på tavlorna.

En tavla vid inloppet till Sunnanövikén gäller all trafik. Många respekterar tavlan, saktar farten vid passering för att sedan öka farten igen. Dom så att säga visar sin vördnad för bestämmelsen!

Avslutningsvis minnesorden över Thure från VENTILEN 2/95 som dåvarande ordföranden *Anders Nilsson* skrev:

Thure var med och startade ÖBK 1948 och arbetade aktivt i styrelsen.

Under många år var han varvschef på klubbens varv, Gamla Varvet.

Thure var en av dem som var med och kämpade för att ÖBK skulle få hamnen i Mormorsvikén. Idag har den utvecklats så att klubben har ca 280 båtplatser vid Katrinörarna. Han arbetade också aktivt för att klubben skulle få en klubbholme. Sedan 1959 var Thure den som årligen skrev ÖBK's klubb- och jubileumsvisor.

Många är vi, som i visorna blivit påmind om våra tabbar på sjön.

Det är med ett ljusst minne som Thure skrivit in sig i ÖBK's historia.

Lite historia om Klubbholmarna.

av Mari-Ann Nyman

Undertecknad har inte varit med "från början" på Klubbholmarna.

Efter genomgång av protokoll från ÖBK's styrelsesammanträden kan jag konstatera att styrelsen den 1 juni 1970 beslutade "att Klubben skall få disponera den i Långalma belägna holmen Högskäret kostnadsfritt i 10 år. Ägare till holmen är Uno Mattsson, Ersholmen".

Året därpå beslöts inköp av flytbrygga, torrpass och flaggstång. Holmens första midsommarfirande skedde då med bl a bul-lar, sill och potatis.

Efter något år togs också ett bord ut till holmen.

Diskussioner har under åren 1974-79 pågått om att få arrendera holmen.

Diskussion har även skett om byggnation och att köpa ett färdigt klubbhus. Av olika anledningar blev inte något av detta genomfört.

1979 bildades en Klubbholmskommitté som skulle ha hand om skötsel av holmen.

Då många medlemmar önskade mer närhet till havet och seglarna hade problem med att angöra bryggan hörde sig styrelsen för hos Christel Edin Larsson om att få hyra en annan holme belägen mellan Tjärs-holmen och Böte, Lat 60.17,60, Long 18.36,50.

1984 togs nya Klubbholmen i besittning. Holmen arrenderades nu endast årsvis "så det är viktigt att vi vårdar ön och uppträder väl, så att vi kan få ett arrendekontrakt på längre tid" skrevs i ett protokoll.

Här anlades nu två bryggor. Soptunnor och flaggstång anskaffades. Toaletten hade man tagit med sig från gamla holmen.

Slut på sammanställning av protokoll.

Sommaren 1989 gjorde vi vårt första besök på Klubbholmen och sen blev vi "fast".

1993 ansågs det gamla dasset ha gjort sitt. Det hade ju varit med sen förra klubbholmen. Ett "tvåsitsigt" monterades upp. På baksidan fick man dessutom en förvaringsbod. Samma helg som vi satte upp dasset kom transportbåten "Linus" ut med singel till gångarna.

Till midsommaraftonen 1993 kom det nya "taket" väl till användning, eftersom det regnade. Taket består av presenning, som spänns upp över bryggdäck på sju stolpar, vilka går att ta ner.

1994 fick lilla bryggan en ny landgång och i april 1995 satte vi upp en skrakholk på ön mitt emot samt ett flertal småholkar på Holmen. Alla holkar har haft innevånare under årens lopp. Även en sandlåda och gunga finns nu till barnen.

1995 gjorde styrelsen förfrågan till ägaren om att få köpa Klubbholmen och året därpå i maj hade ÖBK ett extra medlemsmöte, till vilket 29 personer kom och sex hade lämnat fullmakt. Mötet biföll köp och gav styrelsen förtroendet att fullfölja köpet. Lantmäteriet och Byggnadsnämnden avslög dock i september 1996 en avstyckning. Numera har vi ett arrendeavtal löpande på 10 årsperioder.

Under årens lopp har ett flertal navigationsstävlingar haft målgång på Klubbholmen med efterföljande grillfest.

Traditionsenligt firar vi midsommar med stång, lekar, skattjakt, pilkastning, dans mm. Midsommardagen bjuder ÖBK på sill-lunch. Likaså har det blivit tradition att äta kräftor och/eller surströmming på höstkanten.

Vi har en jättefin Klubbholme! Även om det blåser finns det alltid något ställe där man kan få lå. Alla, som inte varit ute och tittat, bör göra det någon gång!

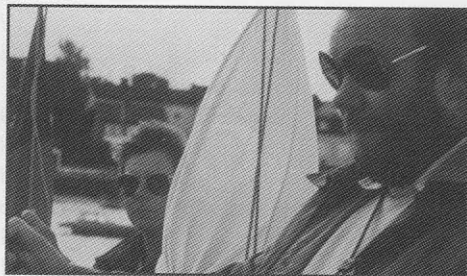
Välkomna!

Många trevliga stunder har medlemmarna haft på vår fina klubbholme i södra skärgården.

Navigation

av Kjell Nyman

Att kunna navigera sin båt på ett säkert och betryggande sätt är för många en självklarhet, men för en del båtägare är osäkerheten något större.

För att på ett trevligt och nyttigt sätt tillse att navigationskunskaper man lärt sig skall bibehållas samt uppleva en säkerhet i navigationen, startade båtorganisationerna i början av 50-talet en tävlingsform som kallades "Navigationstävling".

ÖBK var tidigt ute och började genomföra dessa navigationstävlingar i mitten av 50-talet. Det började med att ett antal båtägare utbildade sig i navigation och därefter träffades man och genomförde navigationstävlingarna. Det var till en början i blygsam skala men växte med tiden till en livfull verksamhet för att i mitten av 70-talet nå sin kulmen.

Förutom de tävlingar, som arrangerades av ÖBK på hemnavattnen, förekom årligen en större tävling där de kringliggande klubbarna tillsammans med ÖBK turades om att arrangera. Vid dessa tävlingar förekom det att över 20 båtar deltog.

Under 80-talet minskade tyvärr deltagandet betydande för att under 90-talet upphöra helt. Detta är mycket beklagligt, inte bara för tävlandets skull utan framförallt för båtförarnas möjlighet att skaffa sig en säker navigationsförmåga.

För att alla, som läser detta, skall inse att

det inte är några större kunskaper som erfordras för att delta i en navigationstävling, följer här nedan en kortfattad beskrivning av hur det går till att navigera med precision.

En navigationstävling går till så att man transporterar sig i sin egen båt i en av fören bestämd fart efter en banbeskrivning. Banbeskrivningen innehåller mellan 15 och 25 punkter och banans längd brukar vara mellan 10 och 15 distansminuter.

För att delta räcker det med att någon i besättningen har baskunskaper i navigation, dvs man skall kunna läsa sjökortet, hantera en kurslinjal eller transportör och man måste förstå hur man gör om knop och distansminuter till timmar, minuter och sekunder. Kan du bara detta så ligger en spännande karriär som navigatör framför dig. Vi är många som tycker att det här med navigationstävlingar är bland det roligaste man kan ha för sig på sjön.

Det skall också påpekas att det går lika bra att köra en navigationstävling med segelbåt som med motorbåt. Ingen bandel går på grundare vatten än 3 meter. Den precisionsnavigering, som du lär dig under en tävling, kommer du att få både nytta och glädje av under din vistelse till sjöss.

Genom övningen blir besättningen samtränad och ni blir säkrare till sjöss.

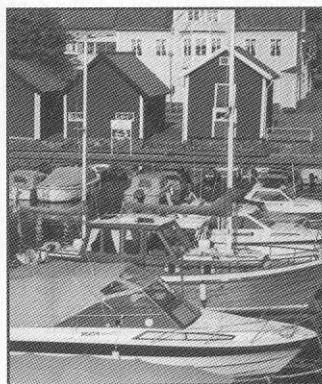
Ni vågar lämna de utprickade farlederna och leta er fram bland öar och skär till de fina naturhamnarna och de lugna badvikarna.

Som en slutsats av detta borde medlemmarna tillse att denna mycket lärorika och givande fritidssysselsättning, som navigationstävlingarna är, åter blommar upp och blir ett naturligt inslag i båtklubbens verksamhet.

Tävla i navigation för säkerhets skull!

En liten bildkavalkad...

Life Seaglins historia

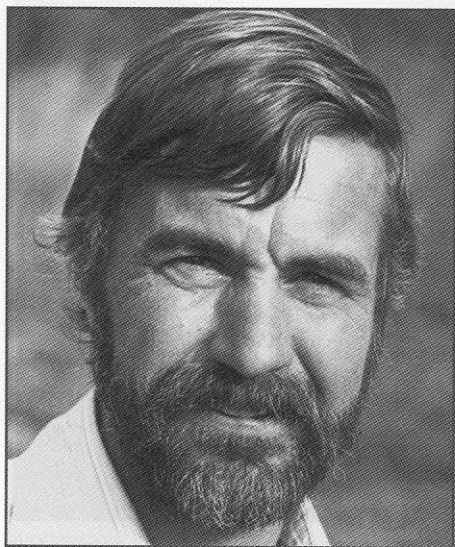

Över till vänster: Prisutdelning i hamnen. Till höger: Ebbe Rahm i sprängartagen vid inseglingsrännan vid Kat.
Ovan till vänster: Brobänken. Till höger: Gamla Klubbholmen.
Nedan: Sjösättning eller upptagning vid Kat.

Lite Seglingshistoria

av Göran Lodin

Historien har delvis fått en lite personlig prägel beroende på att vår familj tillhörde de första som seglade inom båtklubben och på mitt mångåriga engagemang i segelsektionen. Jag vill reservera mig för att mindre kronologiska fel och sammanblandningar kan förekomma i texten.

Båtklubben var när den bildades en ren motorbåtsklubb. Från 50-talet kommer jag endast ihåg att det fanns två segelbåtar i Öregrundss hamn. En så kallad Lisbethbåt, mycket lik en stjärnbåt, som ägdes av en vaktmästare Mattsson och en spantlös Segebaden jolle, jag tror typen hette Spätta, som ägdes av familjen Beskow.

År 1955 blev Lisbethbåten till salu och min pappa som seglat lite på 40-talet köpte den för att vi barn skulle få lära oss segla. Mycket segling blev det och mitt intresse för segling bara ökade. Vi hade båten i ca 10 år och det blev även lite långturer ner i Stockholms skärgård.

Trots att inget direkt seglingsintresse fanns hos Öregrundarna så hade Öregrund

från början av 60-talet en årlig jolleseglingsregatta. De fina seglingsvattnen utanför Öregrund lockade seglingsarrangörer från Stockholm. Kontaktman och den som höll i trådarna i Öregrund var Gösta Leufstadius. Seglingarna blev mycket populära. Här väcktes mitt kappseglingsintresse och jag deltog själv ett antal gånger. Först i en lånad finnolle och senare i en Flying Junior som fick ersätta den gamla Lisbeth-båten. Inom parentes kan sägas att jag gjorde ingen succé som finnolleseglare men jag lärde mig i alla fall hur man fick en finnolle på rätt köl igen när man kapsejsat – inte lätt, jag lovar.

År 1960 bytte min pappa ut sin motorbåt mot Öresundskostern AYA. Den svarta kostern som redan då var mer än 40 år gammal och i sin ungdom seglades av vissångaren Lasse Dahlqvist finns fortfarande kvar i familjen och ligger som säkert många känner till vid mittenbryggan vid Katrinörarna.

Nu fanns det en ”riktig” segelbåt i Öregrundss hamn och snart kom två till. Allan Sundberg köpte en gammal skärgårdskryssare och 1967 kom vår tandläkare Göran Lidén hit och med honom en fin mahognysegelbåt. Av en slump kom alla tre segelbåtarna att ligga bredvid varandra innanför Brobänken.

Det jag kommer ihåg av Allan Sundbergs båt är att den läckte som ett säll och han var tvungen att plasta botten. När den så småningom tjänat ut i början av 70-talet och Allan byggde sin fina OE32 seglades den upp i Grepén och sänktes.

Det var inte alltid lätt att vara segelbåtsägare i Öregrund på den tiden. Klubben hade ingen mastkran och vi mastade av och på från början med en talja fäst på en livbåtsdävert på ett gammalt fartyg som låg vid Rörhamns varv, senare med hjälp av en hemmagjord mastkran som bars ner till

hamnen och fästes i några öglor på Brobänken. Ett annat problem var att djupet på gamla varvets räls, som var anpassat till motorbåtar, inte räckte till vid lågvatten. Man fick därför anpassa sjösättning och upptagning efter vattenståndet. Normalt var problemet störst på våren men ett år med fin högtryckshöst fick vi vänta långt in i november innan vi kom upp.

Jolleseglingarna fortsatte in på 70-talet och jag tog 1973 över ansvaret för seglingarna och klubbens segelsektion efter Gösta Leufstadius. Klubben hade inga utbildade seglingsfunktionärer och vi måste fortfarande "hyra" in dessa från Stockholmsklubbar och klassförbund. 1974 blev vi tillfrågade om att arrangera en VM-uttagning för 5-0-5. Jag slet halvt ihjäl mig en hel vårtermin för detta arrangemang och när vi året efter fick frågan om vi ville arrangera Folkbåts SM var vi tvungna att tacka nej. Detta blev slutet på dessa arrangemang ty utan egna kappseglare och egna funktionärer var motivationen hos oss i klubben inte tillräckligt stor.

Mitt kappseglingsintresse var väckt och vi deltog med kostern AYA i Kryssarklubbens 24 timmars seglingar några gånger nere i Stockholm. Vi deltog också ett antal gånger i den stora kappseglingen Åland Sea Race som Norrtälje SS arrangerade på den tiden. När jolle seglingarna upphörde 1974 hade antalet större segelbåtar i Öregrundstrakten ökat.

Jag började då fundera på om vi inte skulle kunna arrangera någon egen kappsegling för kölbåtar. Mitt första försök blev en distanskappsegling enligt Kryssarklubbens modell för 24-timmars, d v s det gällde att segla så långt som möjligt på 24 timmar mellan fritt valda rundningspunkter. Jag valde ut ett 30-tal rundningspunkter i hela skärgården norr om Väddö kanal, gjorde punkttabeller, ditanstabeller och skrev regler. Övriga i segelsektionen, Karl Erik Forsberg och Urban Yng, tänkte på idén och vi skickade ut en inbjudan till sådana som vi trodde kunde vara intresserade och även till ÖSS och Tulka.

Seglingen blev av och jag citerar några rader ur segelsektionens verksamhetsberättelse 1976:

"För första gången i klubbens historia anordnades en segeltävling för större familjebåtar. Kappseglingen som ägde rum den 19-20 juni var arrangerad som en distanskappsegling. Seglingen bjöd på allt från sol till regn med växlande vindar från svag till styv bris. Reaktionen från de fem deltagarna var mycket positiv och vår förhoppning är att tävlingen blir ett permanent inslag i klubbens aktiviteter."

Kassarapport.

Inkomster: Anmälningsavgifter	75kr
Utgifter: Kopiering, porto, tillverkning av delt flaggor	75kr

Resultatlista:

1. HELUX	Ballad	Urban Yng
2. SABINA	OE32	Allan Sundberg
3. AYA	Koster	Göran Lodin
4. MISSE	RJ85	Håkan Edström
5. ALMA II	Trisskryss	Olle Alm

Nu hade vi tänt ordentligt i segelsektionen och diskuterade under hösten vad vi skulle arrangera för kappseglingar nästa år. 24-timmarssegling var ett trevligt sätt att kappsegla men vi hade också kommit i

kontakt med något som hette ”LYS”, ett mycket enkelt handikapps-system, som baseras på faktiska tävlingsresultat och inte på krånglig och dyr inmätning. Beslutet blev att vi skulle arrangera en 24-timmars segling i juni och en LYS-kappsegling på sensommaren. Vi samplanerade med ÖSS och Tulka för att undvika kollisioner. Karl-Erik Forsberg i segelsektionen hade kommit över en gammal buckla som han gav namnet Öregrund Cup och skänkte som vandringspris till vår sensommarsegling.

Den 18-19 juni 1977 skulle 24-timmarsseglingen gå av stapeln. Men ack endast segelsektionens tre ledamöter hade anmält sig! Hade vi misstagit oss på segelintresset? Vi skulle segla i alla fall. Vi beslöt dock att i stället segla en fast bana på ca 25 nm med handikappstart enligt LYS och med start och mål i Öregrund.

Funktionärer hade vi inte utan jag räknade ut när var och en skulle starta och sedan skötte vi vår egen start. Handikappstarten gav ju sedan den fördelen att först i mål vann. Tre ensamma båtar utan funktionärer och ingen publik. Så blev det när klubben arrangerade sin första LYS-kappsegling. Segrare blev Urban Yng i sin Ballad. Vi var nu mycket spända på hur

intresset skulle bli för vår första Öregrund Cup. Vi hade lagt ut en bana på ca 25 nm med start och mål mellan stora och lilla Karingön. Jag citerar några rader ur segelsektionens verksamhetsberättelse 1977:

”Öregrund Cup avgjordes lördagen den 10 september. Seglingen som blev en fullträff samlade ca 10 båtar från ÖBK och ÖSS. Den bjöd på ett strålande väder med sol och vindar mellan 6 och 10 m/s.

Efter en strid på mållinjen mellan AYA med fam Lodin och Uncas Liljefors, ÖBK gick vandringspriset till Uncas Liljefors. Prisutdelning förrättades efter seglingen på Klubbholmen.” Observera att med Klubbholmen menas här vår gamla klubbholme.

Någon kanske frågar sig hur en 60 år gammal koster kunde ha ett handikapptal baserat på seglingsresultat. LYS tabellerna innehöll på den tiden inte särskilt många båtar men vi var naturligtvis måna om att alla som ville kappsegla skulle få vara med.

Vi studerade tabellerna och med den erfarenhet vi hade om båtars egenskaper satt vi under många år egna lystal på båtar som inte hade något eget lystal. Detta gjordes inom alla våra tre klubbar och alla deltagande klubbar fick vara med och godkänna

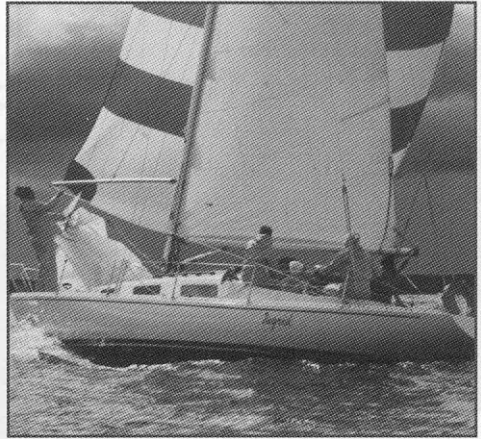
dessa uppskattade lystal. Detta med LYS-certifikat kom in långt senare.

1978 arrangerades för första gången Tolvöre Race. Tävlingen arrangerades gemensamt av ÖBK, ÖSS och Tulka. Kommer jag ihåg rätt så var det Janne Vading från ÖSS, Sven Hermansson från Tulka och jag som stod som ansvariga. Vi hade lagt ut en bana på 45 nm som delvis gick utomskärs. Start och mål vid Tolvöregrund och med rundningspunkter vid Storbrotten utanför Grisslehamn samt vid Märkeskallen.

Den 17 juni skulle den första seglingen gå av stapeln. Tolv båtar hade kommit till start. Vädret var dock för hårt för utomskärssegling och på skepparmötet beslutades att vi skulle segla en inomskärsbana. Någon sådan fanns dock inte förberedd utan vi fick sätta oss nere i Svens SVEA-kryssare och skapa en ny bana samt handräkna ut nya starttider. Idag skulle vi naturligtvis haft gemensam start och räknat efter seglingen men på den tiden var det bara handikappstart som gällde. Seglingen genomfördes men något mer kommer jag tyvärr inte ihåg.

Öregrund Cup skulle seglas den 26 aug. Vi hade 18 anmälningar. Vädrets makter var dock inte med oss, regn och N 18 m/s. Det var lätt att ta beslutet att ställa in ty inga båtar hade tagit sig upp från ÖSS och Tulka. Jag hade "raggat" upp en ny gast till AYA, en segelugen lintott i nedre tonåren som senare skulle komma att göra rent hus på våra kappseglingsbanor. Ni gissar rätt - Håkan Pettersson.

När Håkan och jag möttes nere vid AYA på Brobänken vid 8-tiden på morgonen och tittade ut mot Djursten såg vi ett vitt segel. Det var Allan Sundberg i sin OE32 som var ute och "trimmade". Jag kommer så väl ihåg hur förargad han blev när han kom in och fick höra att det var inställt. "Ställa in en segling bara för att det blåser och regnar lite, det är ju då man ska segla."

Seglingen genomfördes nu i stället den 2 september. Tyvärr kom det bara 10 båtar till start. Vandringspriset gick till Rune Olsson från ÖSS i en Facil 26. Seglingen innebar premiär för ett välkänt ansikte i klubben. Sigge Björkman ställde upp i sin fina lilla koster. Som gast hade han Karl-Herman, vår varvsmästare på Gamla varvet under många år. Det var en härlig syn att se detta par sitta på varsin sida om rorkulten iklädda oljeställ och sydväst när båten gled fram i lätt regn och svag vind.

Nästa år kunde Tolvöre Race genomföras som planerat. Förhållandena var bästa tänkbara. Fjorton båtar kom till start och bland de startande fanns Malte Pettersson i sin nya snabbseglande motorseglare Solvigg 26. Segrare blev Stig Kraft i sin Lady Helmsman. Malte som var med i tätklungan blev 9:a.

Öregrund Cup hade nu blivit ett begrepp och 35! båtar kom till start nere vid Käringön när tävlingen avgjordes den 25 augusti. Ingen vind alls när de första båtarna startade och en svag motström mellan Käringöarna gjorde att dessa båtar hamnade långt innanför startlinjen innan vinden kom. Senare startande båtar kunde alltså korsa startlinjen före dem som startade tidigt. Inte alltför kul. Seglingen blev i alla

fall lyckad och vilken pampig syn att se 35 båtar förtöjda vid bryggan på gamla klubbholmen där det var prisutdelning.

Året därefter, 1980, hände det en hel del. Kvällsseglingarna startade och Öregrund Cup flyttade upp i Grepen med start och mål i Öregrund. Ett tufft kvinnligt yrväder gjorde entré på kappseglingsbanorna - Lotta Grabs i sin segeljolle "Tabasco".

Tolvöre Race avgjordes den 14 juni i extremt lätta vindar och banan fick kortas av under seglingen. Bertil Ström i sin Linjett 32 segrade.

Öregrund Cup genomfördes den 23 augusti i helt annan vindstyrka. Banan hade ändrats och låg nu som en triangelbana på 10 nm som seglades två varv i Öregrundsgrepen med start och mål i Öregrund. Av 38 anmälda båtar kom 31 till start. Örskär rapporterade N 12-13 m/s. Seglingen blev mycket lyckad med jämn hård vind och havssjö. De flesta var väl ganska oerfarna när det gällde spinnakersegling i hård vind och det blev många incidenter. Jag kommer speciellt ihåg den "spinnakerbrotch" som jag såg Bertil Ström i sin Linjett 32 råka ut för strax ovanför Djursten. Masten låg helt parallell med vattenytan och besättningen hade fått

ett rejält bad. Vi hade också två ensamseglare i små båtar som deltog men fick bryta. Per-Olof Sandman i en Hurley 18 fick bryta p g a ett mindre rigghaveri. Lotta Grabs, som genom handikappstarten låg först i fältet när vi rundat uppe vid Glupudden, försvann sedan på helt fel kurs ut i Grepen när vi skulle gå mot Mårtensbodagrundet. Inte lätt att både segla och navigera i hårt väder i liten båt. Vandringspriset gick till "Cupens" grundare Karl Erik Forsberg i sin Becker 22.

Premiär för kvällsseglingar, 3 st på våren och 3 st på hösten. Seglingarna avgjordes på en rundbana på ca 3 nm nere vid Katrinörarna. Banan seglades med handikappstart 1 eller 2 varv beroende på vindstyrka. Intresset blev glädjande stort med ett deltagarantal mellan 9 och 13 båtar. I slutresultatet räknades de 4 bästa seglingarna. Vinnare av det nyuppsatta vandringspriset blev år 1980 Lotta Grabs.

Segelsäsongen avslutades med en familjesegling. Besättningen var begränsad till en manlig och en kvinnlig familjemedlem samt barn under 10 år. Kvällsseglingsbanan seglades 2 varv och segrade gjorde familjen Ole Sass med en katamaran Da Capo 21.

Den fortsatta historien kan det vara lämpligt att någon annan berättar till nästa jubileum om 10 år. Jag vill bara här ge några korta notiser.

1981 Segrare i Öregrund Cup blev Bo Gidlöf i sin nya Granhill.

1984 Seglades för första gången ett Klubbmästerskap. Kvällsseglingarna seglades med gemensam start och hälften av seglingarna avgjordes uppe vid Öregrund. Klubben får ny klubbholme.

1985 Alla kvällsseglingar seglas vid Öregrund. Klubbtidningen VENTILEN har premiär.

1988 Premiär för Gräsö Runt som ersätter Tolvöre Race.

Öregrunds Båtklubbs stiftare

Gustav Lind

Till Öregrunds Båtklubbs styrelse valdes 2 augusti 1948 herrarna:
Gustav Lind, ordförande
Stig Färdig, vice ordförande
Edward Storm, sekreterare
Einar Mattsson, vice sekreterare
Gösta Leufstadius, kassör
Carl Gustav Jansson, varvsmästare
Carl Ekström

Gustav Lind, som levde mellan 1902 och 1971 vigde den största delen av sitt liv till sjömanskap, såväl professionellt som civilt.

Han var i unga år fartygsritare på Waxholmsbolaget för att vid ca 20 års ålder övergå i statens tjänst som kustmästare vid Tullen.

Gustavs kunnande om fartygsritande togs till vara av nya arbetsgivaren. Detta innebar att Gustav har ritat en del av de tjänstefartyg som Tullen patrullerat med i svenska farvatten.

Den privata båten var det stora fritidsintresset och en bidragande orsak till att Gustav Lind var mån om att starta Öregrunds Båtklubb. Gustav Lind levde hela sitt liv i Öregrund och bodde fram till sin död i fastigheten Odengatan 12.

ÖSTHAMMARS

NYHETSTIDNING FÖR ALUNDA, GIMO, ÖREGRUND, ÖSTERBYBRUK OCH ÖSTHAMMAR

NYHETER

Med nyheter från bruksbygd
och skärgård – varje torsdag

Prenumerationspriser:

Helår: 360 kr

Halvår: 200 kr

Kvartal: 120 kr

Postadress:

Box 7 • 742 21

Östhammar

Besöksadress:

Rådmsgatan 7

Tel: 0173-122 97

Fax: 0173-460 10

e-mail: ostnyhet@algonet.se

